สารคดี ๕ นาที

ของ

กองวิทยาการ กรมประชาสัมพันธ์

พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายสมพงษ์ ทิพยกะลิน บ.ช.บ.ม.,

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๒

สารคดี ๕ นาที

ของ

กองวิทยาการ กรมประชาสัมพันธ์

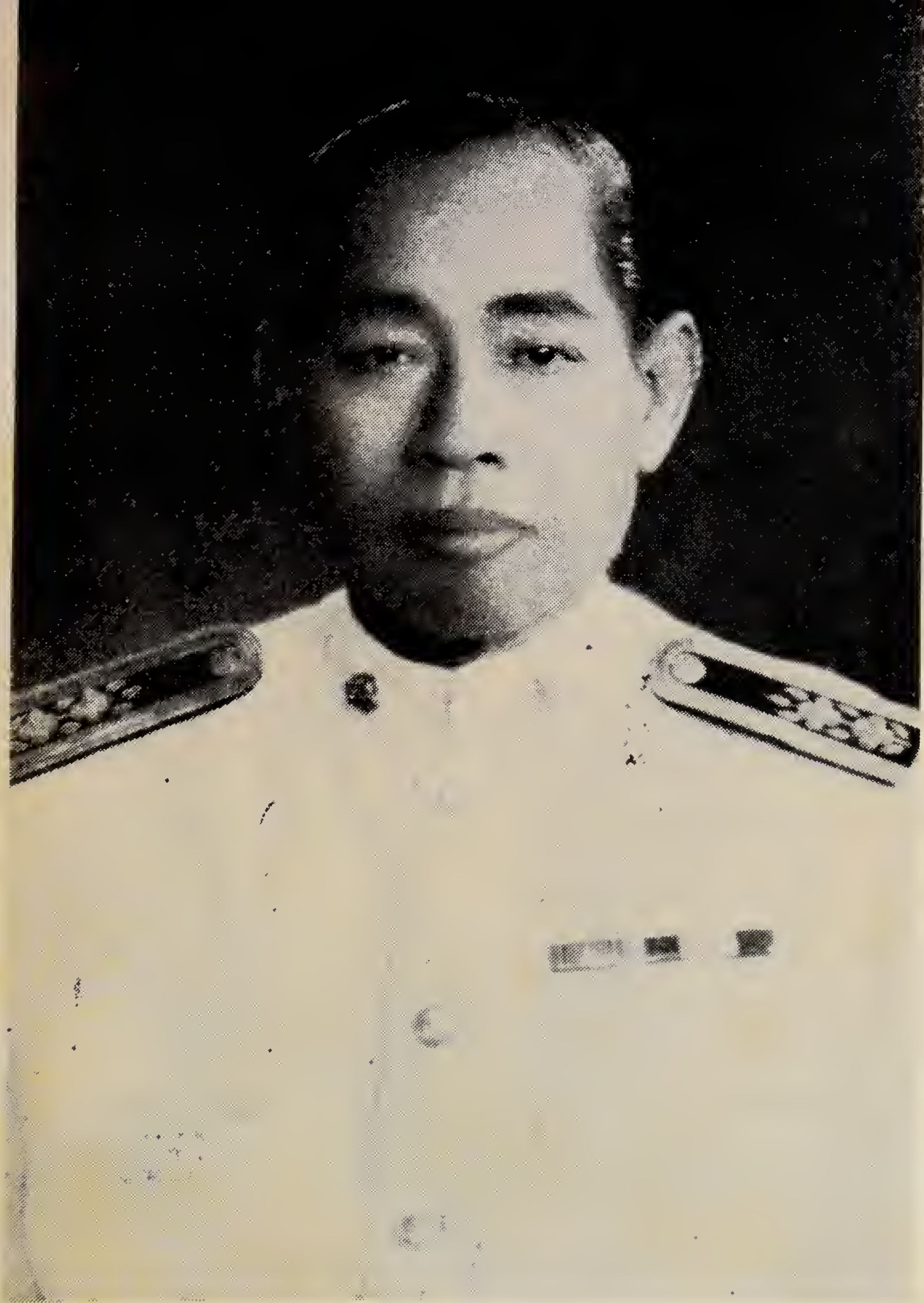
พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายสมพงษ์ ทิพยกะลิน บ.ช.บ.ม.,

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๑๒

นายสมพงษ์ ทิพยกะลิน บ.ช.,บ.ม.

ชาตะ วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๖

มรณะ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

คำนำ

เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ นายสมพงษ์ ทิพยกะลิน บ.ช.บ.ม. ครั้งนี้ เห็นสมควรจัดพิมพ์หนังสือเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ผู้ถึงแก่กรรม และเป็นบรรณาการแด่ท่านผู้มีเกียรติที่มาในงานสักเล่มหนึ่ง จึงได้ขออนุญาตกองวิทยาการ กรมประชาสัมพันธ์ นำบทความสารคดี ๕ นาที ที่มีสาระควรรู้ควรสนใจบางเรื่องมาจัดพิมพ์ไว้ในหนังสือเล่มนี้ พร้อมด้วยคำไว้อาลัยของญาติมิตร เท่าที่สามารถรวบรวมได้ในเวลาอันกระชั้นชิด ซึ่งถ้าหากมีข้อบกพร่องด้วยประการใดก็ตาม ต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย และขอขอบพระคุณกองวิทยาการ กรมประชาสัมพันธ์ที่อนุญาตให้จัดพิมพ์สารคดี ๕ นาที ตลอดจนผู้เขียนแต่ละท่าน ที่มีเรื่องลงพิมพ์อยู่ในเล่มหนังสือด้วยทุกท่าน

อนึ่ง หากจะมีกุศลใด ๆ อันจะพึงบังเกิดขึ้นใน

ทางวิทยาทาน ด้วยการจัดพิมพ์หนังสืออันเป็นอนุสรณ์ เล่มนี้ขึ้น ขออุทิศแด่ นายสมพงษ์ ทิพยกะลิน ทั้งสิ้น และขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของ นายสมพงษ์ ทิพยกะลิน ไปสู่สุขคติ เสวยสุขในสัมปรายภพ เทอญ.

เจ้าภาพ

ประวัติ

นายสมพงษ์ ทิพยกะลิน เป็นบุตรของนายพาน นางประทุม ทิพยกะลิน เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๖ ณ ตำบลบางช้าง อำเภอสี่หมื่น จังหวัดสมุทรสงคราม

ในวัยเยาว์ชีวิตการศึกษาเริ่มต้นที่โรงเรียนกล่อมพิทยากรณ์ เป็นเวลา ๕ ปี ภายหลังที่สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๑ แล้ว ได้สมัครเข้าเป็นนักเรียนวิชาดนตรีในวงเครื่องสายฝรั่งหลวง ซึ่งมีคุณพระเจนดุริยางค์เป็นผู้อำนวยการฝึกสอน และมีประวัติการรับราชการโดยย่อต่อไปนี้.—

นายสมพงษ์ ทิพยกะสิน เริ่มเข้ารับราชการเป็นนักดนตรีสำรองกองเครื่องสายฝรั่งหลวง กรมเครื่องสายฝรั่งหลวง กระทรวงวัง เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๔๗๐ ได้รับพระราชทานเงินเดือนขั้นต้น ๒๐ บาท จนกระทั่ง

ได้เลื่อนขึ้นเป็นนักดนตรีชั้น ๔ เมื่อปี ๒๔๗๕ ครั้นถึงปี ๒๔๗๘ ได้โอนมาเป็นนักดนตรีประจำหมวดดุริยางค์สากล แผนกละครและสังคีต กองศิลปวิทยาการ กรมศิลปากร เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้โอนกิจการกองมหรสพมารวมกับกรมศิลปากร ต่อมาปี ๒๔๘๐ ได้โอนมารับราชการในตำแหน่งพนักงานดนตรี แผนกโปรแกรม กองทะเบียนวิทยุ กรมโฆษณาการ ซึ่งก็คือกรมประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันนี้

สำหรับความก้าวหน้าในราชการ นายสมพงษ์ ทิพยกะลินได้รับราชการก้าวหน้ามา ตามลำดับ ด้วย ความซื่อสัตย์ ขยันขันแข็งในหน้าที่ และตำแหน่งที่ดำรงอยู่ กล่าวคือได้เลื่อนชั้นขึ้นเป็นศิลปินตรีเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๙๖ และได้เลื่อนชั้นขึ้นเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโทเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๐๖ ดำรงตำแหน่งหัวหน้า แผนก บันเทิง กอง วิทยุกระจายเสียงใน ประเทศ กรมประชาสัมพันธ์ อัตราเงินเดือนสุดท้ายที่ได้รับก่อนถึงแก่กรรม ๒,๐๐๐ บาท

เหรียญ และเครื่องราชอิสสริยาภรณ์ที่ได้รับพระ-ราชทาน

เหรียญช่วยราชการเขตภายใน
เหรียญจักรพรรดิมาลา
เบญจมาภรณ์มงกุฏไทย
เบญจมาภรณ์ช้างเผือก

นายสมพงษ์ ทิพยกลิน ได้สมรสกับน.ส. เครือวัลย์ จารุโยธิน เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๔๘๗ มีบุตรธิดาด้วยกัน ๕ คนคือ.—

นายสมศักดิ์ ทิพยกะลิน
น.ส. พวงเพ็ญ ทิพยกะลิน
นายพิชชา ทิพยกะลิน
น.ส. วัลลีย์ ทิพยกะลิน
ด.ญ. ยาใจ ทิพยกะลิน

ระหว่างรับราชการเป็นศิลปินจัตวา, ศิลปินตรีทำหน้าที่ นักดนตรี ใน วง ดนตรี สากล ของ กรม ประชา-สัมพันธ์ ซึ่งมีนายเอื้อ สุนทรสนาน เป็นผู้ควบคุมวงอยู่

นั้น นายสมพงษ์ ทิพยกะลิน ได้ชื่อว่าเป็นนักดนตรีที่สามารถคนหนึ่ง สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้หลายชนิด เช่นแซกโซโฟน, ปีอาโน แต่ที่ชำนาญเป็นพิเศษได้แก่ไวโอลิน และยังได้ประพันธ์ทำนองเพลงที่ไพเราะเพราะพริ้งไว้หลายสิบเพลง ขณะที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าวงดนตรีคณะโฆษณาสาร แม้ในระหว่างที่ย้ายมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกบันเทิง กองวิทยุกระจายเสียงในประเทศ ทำหน้าที่ควบคุมวงดนตรีไทยของกรมประชาสัมพันธ์แล้วก็ยังประพันธ์เพลงอยู่บ้างตามโอกาสที่อำนวยให้ เพลงที่ได้รับเกียรติสูงสุดในชีวิตได้แก่เพลงมาร์ช "ชาวไทย" ซึ่งชนะเลิศในการประกวดเพลงมาร์ชของทางราชการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘

ก่อนถึงแก่กรรม นายสมพงษ์ ทิพยกะลิน ได้ป่วยเป็นโรคเบาหวานมาประมาณ ๑๓—๑๔ ปีแล้ว ได้พยายามรักษาตัวเรื่อยมาทั้งที่โรงพยาบาลและที่บ้าน ยามใดที่อาการป่วยบรรเทาลงพอจะมาทำงานได้ นายสมพงษ์ก็อุตส่าห์มาปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ แต่การรักษา

พยาบาลทั้งโดยการฉีดยาและรับประทานยา ไม่สามารถจะเอาชนะโรคร้ายได้ ร่างกายซูบผอมปราศจากเรี่ยวแรงลงตามลำดับ จนต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลครั้งสุดท้ายที่โรงพยาบาลรามาธิบดีโดยด่วน และได้ถึงแก่กรรมโดยสงบเมื่อเวลาประมาณ ๐๓.๐๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ คำนวณอายุได้ ๕๖ ปี.

นึกถึง–สมพงษ์–เพื่อนรัก

สมพงษ์ ทิพยกะลิน เพื่อนรัก รู้สึกสลดในมรณะ-ของเพื่อน แม้จะรู้อยู่ว่าเริ่มป่วยด้วยโรคเบาหวานมาหลายปีแล้ว แต่เพื่อนรักก็ได้พยายามรักษาตัวอย่างดี ห่วงงานในราชการ พยายามไปทำงานจนเกือบวันสุดท้ายของชีวิต เคยแวะ มาคุยด้วย ส่งข่าวคราวสุขทุกข์พบปะกันอยู่เสมอ สมพงษ์กับผมเป็นเพื่อนกันมาแต่เด็ก เป็นนักเรียนพรานหลวงมาด้วยกัน เรียนดนตรีที่กรมมหรสพหลวงสำเร็จมาไล่ๆกัน เข้ารับราชการหลังผม ๔—๕ปีที่สวนมิกสกวัน ผมย้ายมาอยู่กรมประชาสัมพันธ์ เราก็ยังหอบหิ้วกันมาในรุ่นแรกที่เริ่มตั้งวง ร่วมงานกันมาจนกระทั่งจากกัน เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๑๒ บัดนี้...เพื่อนจากไปสบายแล้ว แต่ก็อดคิดถึงกันไม่ได้ เพราะความดีที่มีต่อกันอยู่เสมอ สมพงษ์เป็นผู้มีนิสัยโอบอ้อมอารี ใจดี ไม่โกรธง่าย มีเรื่อง

ไม่ถูกใจมักเก็บนิ่งไว้คนเดียว ติดจะใจน้อยอยู่สักหน่อย ชอบช่วยเหลือเพื่อนฝูงอยู่เสมอ ในหน้าที่การงานทำตัวเหมือนแม่บ้านคอยดูแล ให้คำตักเตือนและแก้ไขเรื่องต่างๆแทนได้ เพื่อนมีความหวังดี เป็นกำลังของวงดนตรีของเราผู้หนึ่ง เชื่อฟังทำตามแนวที่ผมดำเนินไป งานของเราจะเจริญได้ด้วยความสามัคคี ร่วมมือ ร่วมใจกันด้วยดี สมพงษ์เป็นเพื่อนที่ดี เป็นผู้ร่วมงานที่ดี คือร่วมประสาน หรือไม่ก็ปฏิบัติตัวเป็นกลาง มิได้ลำเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง รายงานที่สมพงษ์เสนอมาต้องไม่เกินความจริงทำให้ผมตัดสินใจและสั่งการได้ถูกต้อง

ระยะหลังนี้ สมพงษ์ป่วยกระเสาะกระแสะขึ้นเรื่อยๆ จนผมไม่อยากกวนเขา แม้ว่างานดนตรีของเราจะเจริญขึ้น หนักขึ้นจริงๆ จนขณะที่เขียนคำไว้อาลัยอยู่ ผมจะถือว่าสมพงษ์ลาพักไม่มาทำงาน เพื่อนจงพักให้เป็นสุขเถิด

ขอให้อำนาจแห่งกุศลกรรม ที่สมพงษ์เพื่อนรักเป็นคนดีคนซื่อเป็นนักดนตรี นักประพันธ์ เพลง ที่ สร้าง

ผลงานทิ้งไว้ให้แก่มนุษย์ชาติ จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณสมพงษ์ ทิพยกะลิน จงไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ

เอื้อ สุนทรสนาน

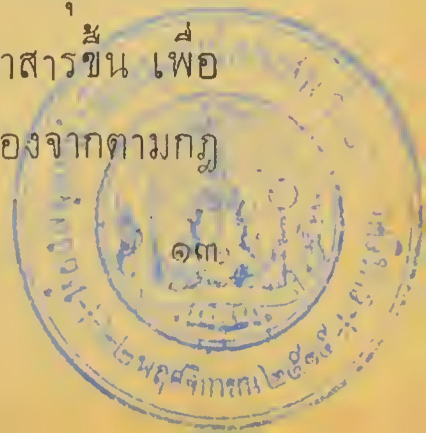
ผู้แทน "เพื่อน" และวงดนตรีสุนทราภรณ์

"สุภาพบุรุษนักดนตรี"

ชอุ่ม (บุญจพรรค์) แย้มงาม

คุณสมพงษ์เป็นสุภาพบุรุษจริง ๆ ทั้งกิริยาวาจาและความคิดอ่าน ข้าพเจ้ารู้จักคุณสมพงษ์มาตั้งแต่เข้ารับราชการกรมโฆษณาการเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ ครั้น พ.ศ. ๒๔๙๑ ทางกองวิทยาการ กรมโฆษณาการได้รับบัญชาจากท่านอธิบดี ฯ ให้พิมพ์หนังสือขึ้น เพื่อเผยแพร่วิทยาการและวัฒนธรรม ตามที่ท่าน จอมพล ป. พิบูลสงคราม บัญชามาอีกทอดหนึ่ง ซึ่งทางกองวิทยาการ ได้จัดพิมพ์หนังสือโฆษณาสารขึ้นสนอง

เมื่อมีการจัดพิมพ์ และจัดจำหน่ายหนังสือโฆษณาสารขึ้น ก็น่าจะมีการโฆษณาเผยแพร่ทางวิทยุประกอบด้วย ทางกองวิทยาการจึงได้ตั้งคณะโฆษณาสารขึ้น เพื่อแสดงละครวิทยุ ประกอบดนตรีสากล เนื่องจากตามกฎ

ของกระจายเสียง คุณเอื้อสุนทรสนานเป็นหัวหน้าคณะสุนทราภรณ์อยู่ จะมาเป็นหัวหน้าคณะดนตรีโฆษณาสารอีกไม่ได้ จึงได้ให้คุณสมพงษ์ ทิพยกะลิน นักไวโอลินฝีมือเอกมาเป็นหัวหน้าคณะแทน เพราะเชื่อฝีมือว่าจะทำแทนได้ดี ดังนั้นคุณสมพงษ์ จึงได้เป็นหัวหน้าวงดนตรีของคณะ โฆษณาสารมาตั้งแต่บัดนั้น

ตลอดเวลาที่เราได้จัดทำรายการเพลงไทย และไทยสากล สำหรับทหารไทยใน สมรภูมิ เกาหลี ทำละครวิทยุเพื่อแนะแนววัฒนธรรม, คุณธรรม ตลอดจนบริการความบันเทิงในด้านเพลงมานับเป็นเวลาร่วมยี่สิบปี คุณสมพงษ์ มีแต่ความสุภาพกิริยาเรียบร้อย พูดจาค่อย ๆ วาจาสุภาพ เวลาเตือนเพลงไม่เสร็จก็เกรงใจ คุณสมพงษ์ไม่เคยโกรธ ไม่เคยวางอำนาจ และกับทุก ๆ คนในคณะข้าพเจ้าไม่เคยเห็นโกรธใคร เคยอย่างเก่งก็น้อยใจไม่พูดเท่านั้น

เพลงที่ข้าพเจ้าแต่งร่วมกับคุณสมพงษ์ ที่ลือ กระฉ่อนทั่วทุกหัวระแหง พ.ศ. ๒๔๙๑ นั้นคือ "กลิ่นแก้มนาง" และ "กลิ่นสไบนาง" นอกจากนั้นก็มีเพลง "คอย

นาง" ที่คุณมัณฑนา ชอบมากนักหนาตอน "นกบินกลับรัง ฉันยังนั่งเฝ้าคอยชู้คู่ใจ" เพลง "ฝากลมจูบ" ก็เป็นอีกเพลงหนึ่งซึ่งข้าพเจ้า แต่งขึ้น เพราะเอาใจ ผู้ชายมาใส่ เวลาแต่งเพลง 'สาวเล่นธาร' 'กินรินรำ' เพียงดอกดิน ดอกพุดตาล สร้อยฟ้า และพวกรำวงสวนครัวต่าง ๆ มีเลี้ยงหมูเอย เลี้ยงเป็ด—เลี้ยงไก่.... สาระพัด เพื่อส่งเสริมนโยบายของรัฐบาล บำรุงคุณธรรม และรักษาวัฒนธรรมไทย

ความสามารถของคุณสมพงษ์ยังมีอีกมาก แต่ข้าพเจ้ารีบเขียนเพราะคุณวิชัยมายืนรอ ที่เขียนไว้ก่อนมันหายไป ไหนเสียแล้วด้วยความป้ำเป๋อ แสดงว่าอีกไม่นานแล้วคงจะไปตามพบกับคุณสมพงษ์แน่ ๆ

ผมยังเป็นหนี้

คุณสมพงษ์ ทิพยกะลิน

วิชัย โกกิลกนิษฐ

เมื่อ ได้ ทราบ ข่าว มรณะ กรรม ของ คุณ สม พงษ์ ทิพยกะลิน ผมรู้สึกเศร้าใจและอาลัยเป็นอย่างยิ่ง เพราะคุณสมพงษ์กับผมได้เคยร่วมงานประพันธ์เพลงมาด้วยกันหลายสิบเพลง แม้ผมจะมิได้เรียกคุณสมพงษ์ว่าครู แต่ผมก็ นับถือ คุณสมพงษ์ เป็นครู อยู่ในใจ ของผม ตลอด เวลา เนื่องจากคุณสมพงษ์หรือครูสมพงษ์ผู้นี้เอง ที่เป็นผู้เสริมส่งผมให้เข้ามาสู่โลกของการประพันธ์เพลง ถ้าผมมิได้รับการส่งเสริมจากท่านผู้นี้แล้วนาม "ชาตรี" คงมิได้มีโอกาสปรากฏอยู่ในวงการนี้อย่างแน่นอน

ผมเข้ารับราชการที่กรมโฆษณาการหรือกรมประชาสัมพันธ์ปัจจุบัน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ซึ่งขณะนั้นคุณ

สมพงษ์ ได้รับราชการอยู่แล้วในหน้าที่นักดนตรีประจำวงดนตรีสากลกรมโฆษณาการ แต่ถึงจะทำงานอยู่กรมเดียวกันก็จริง เรามิได้มีโอกาสรู้จักคุ้นเคยกันเลย เพียงแต่เห็นหน้ากันก็ยิ้ม ๆ ให้กันเท่านั้นเอง เพราะเราอยู่ต่างกองต่างแผนกและต่างหน้าที่ งานของผมเกี่ยวกับงานสื่อข่าว งานของคุณสมพงษ์ คือนักดนตรี ไปคนละแบบ จึงมิได้เกี่ยวข้องกัน สำหรับผมเองนั้นอาศัยที่เป็นคนชอบฟังเพลงเป็นอาหารใจ ก็ได้ให้ความสนใจติดตามฟังการบรรเลงของวงดนตรีของกรม ฯ เรื่อยมา โดยนึกไม่ถึงว่าจะมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับงานเพลงของวงดนตรีวงนี้ในอนาคต

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๒ ผมได้ย้ายจากแผนกสื่อข่าวสำนักงานเลขานุการกรม ไปประจำทำงานอยู่ที่กองเผยแผ่ความรู้ ซึ่งขณะนั้นกองนี้ได้ออกนิตยสารชื่อ "โฆษณาสาร" รายเดือนอยู่เป็นประจำ ผมได้รับหน้าที่เขียนประวัติความเป็นมาของบรรดาศิลปินทางดนตรี และศิลปินละครวิทยุคณะต่าง ๆ ที่มาแสดงทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเวลานั้น ลงพิมพ์ในนิตยสารฉบับนี้

เดือนละ ๒ ท่าน จากการติดตามสัมภาษณ์ศิลปินแต่ละแต่ละคนแล้วนำมาเรียบเรียง ผมจึงได้มีโอกาสรู้จักศิลปินกว้างขวางออกไปทุกที และผู้หนึ่งที่ผมขอสัมภาษณ์แล้วนำประวัติมาเขียนลงใน หนังสือโฆษณาสาร ก็คือ คุณสมพงษ์ ทิพยกะลิน เราจึงมีโอกาสได้รู้จักกันตั้งแต่บัดนั้นมา

ครั้นเมื่อคุณศิริ เต็มบุญเกียรติ ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกนิตยสารและห้องสมุด และบรรณาธิการหนังสือโฆษณาสารในสมัยนั้น ได้ขออนุมัติจัดตั้งคณะละครโฆษณาสารขึ้นเพื่อแสดงทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เป็นการเผยแพร่หนังสือและส่งเสริมวัฒนธรรมระเบียบประเพณี ละครที่แสดงนี้ เป็นละครหรือนิยายประกอบดนตรีสากล จึงจำเป็นต้องมีเพลงร้องและดนตรีสากลบรรเลงประกอบการแสดงด้วย ผมกับคุณชอุ่ม ปัญจพรรค์ ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้ประพันธ์บทละครหรือบทนิยายวิทยุ ฯ สลับกันคนละเดือน และจะต้องเขียนเพลงประกอบเรื่องด้วยเรื่องนี้สำหรับคุณชอุ่มฯ

คงไม่ค่อยวิตกเท่าไหร่ เพราะคุณชอุ่มได้เคยเขียนเพลงมาบ้างแล้ว โดยวิธีสอดใส่คำร้องเข้าไปในทำนองเพลงตามหลักสากล คือทำนองมาก่อนเนื้อทีหลัง แต่ผมนี่สิไม่เป็นอะไรเลย โน้ตก็อ่านไม่ออกสักตัว ดนตรีก็เล่นไม่เป็นสักชิ้น จะทำประการใดดี ก็เลยได้คุณสมพงษ์ ทิพยกะลิน ซึ่งถูกดึงตัวมาเป็นหัวหน้าวงดนตรีคณะโฆษณาสาร นี่แหละครับ เป็นผู้แนะนำวิธีการให้ จนสามารถแต่งเพลงหากินมาได้จนทุกวันนี้

เพลงแรกที่ผมแต่งร่วมกับคุณสมพงษ์ คือเพลง "สวรรค์บันดาล" ที่คุณชวลีช่วงวิทย์ เป็นผู้ร้อง ปล้ำอยู่ตั้งหลายวันกว่าจะเสร็จ จากนั้นคุณสมพงษ์ก็เคี่ยวเข็ญให้ผมแต่งเพลงมากขึ้น จนค่อยมีความรู้ความเข้าใจและความชำนาญเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ เราได้แต่งเพลงให้แก่คณะโฆษณาสารรวมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า ๙๐ เพลง เพลงที่ผมกับคุณสมพงษ์ ร่วมกันแต่งจนชนะเลิศในการประกวดเพลงมาร์ชเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้ถ้วยทองคำหนัก ๕ บาท กับเงินรางวัลอีก ๔,๐๐๐ บาท จาก ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม คือเพลง มาร์ช "ชาวไทย" และหลัง

จากนี้ยังได้รับรางวัลชมเชยการประกวดเพลง วัฒนธรรม อีก ๑ เพลงด้วย

ชีวิตการประพันธ์เพลงของ คุณสมพงษ์ ซึ่งมีจำนวนเป็นร้อยเพลงขึ้นไปมีเพลงที่เป็นอมตะอยู่หลายเพลง เช่นเพลง "กลิ่นแก้มนาง" , "กลิ่นสไบนาง" , "ชื่นชีวิต "ท่องทะเลทอง" และเพลงรำวงอีกหลาย ๆ เพลงที่ยังฟังกันได้อย่างไพเราะอยู่ทุกวันนี้ คุณสมพงษ์ เป็นคนสุภาพเรียบร้อยอ่อนโยนและใจเย็น รักเพื่อนฝูง เป็นคนซื่อๆไม่เคยมีเล่ห์เหลี่ยมกับผู้ใด ฉะนั้นจึงมีผู้รักใคร่นับถือเป็นจำนวนมาก

คุณสมพงษ์ ได้เจ็บป่วยเป็นโรคเบาหวานอยู่ราว ๑๓-๑๔ ปีเห็นจะได้ ได้พยายามรักษาตัวต่อสู้กับโรคประจำตัวนี้ตลอดมา ทั้งในโรงพยาบาลและนอกโรงพยาบาล ต้องฉีดยา กินยา และรับประทานอาหารอย่างจำกัดตามคำสั่งของแพทย์ บางครั้งอาการก็บรรเทาลง บางครั้งก็ทรุดโทรมลงไป สลับกันอยู่เช่นนี้จนกระทั่งถึงแก่กรรมเพราะไม่สามารถเอาชนะโรคนี้ได้ ซึ่งยังความเศร้าสลดใจแก่บรรดาญาติมิตร ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานทุกคนเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับผมเอง นอกจากจะเป็นหนี้พระคุณ ที่คุณสมพงษ์ได้สร้างผมขึ้นมา ให้เป็นนักประพันธ์เพลงแล้ว ก่อนถึงแก่กรรมราวสัก ๖ เดือน คุณสมพงษ์ได้มอบให้ผมเขียนเพลงรำวงให้ ๔ เพลง แต่ผมก็ยังไม่ได้เขียนให้จนกระทั่งบัดนี้ ฉะนั้นผมจึงถือว่าผมยังเป็นหนี้คุณสมพงษ์อยู่ และตั้งเจตนาไว้ว่าจะพยายามทำให้แล้วเสร็จในไม่ช้านี้เพื่อเผยแพร่เป็นอนุสรณ์แด่คุณสมพงษ์ต่อไป

ในที่สุดนี้ ผมขอตั้งจิตอธิษฐานขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงดลบันดาลให้วิญญาณของคุณสมพงษ์ ทิพยกะลิน ไปสู่สุคติในสัมปรายภพ และขอให้ผลแห่งกรรมดีที่คุณสมพงษ์ได้ประกอบไว้ในชาตินี้ แก่ครอบครัว,แก่ญาติ และมิตรสหาย ตลอดจนลูกศิษย์ลูกหา ตอบสนองคุณสมพงษ์ในชาติหน้าจงทุกประการ.

คำไว้อาลัยแด่คุณพ่อที่เคารพรัก ของลูกทุก ๆ คน

การจากไปของคุณพ่อครั้งนี้ เป็นการจากที่ทำให้ลูกทุก ๆ คน รู้สึกเสียใจและเศร้าใจเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการจากที่ลูก ๆ จะไม่ได้พบได้เห็นหน้าคุณพ่ออีกต่อไป ลูกทุกคนไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่า คุณพ่อจะจากลูกไปรวดเร็วเช่นนี้ เพราะลูกทุก ๆ คน ยังไม่มีโอกาสที่จะได้ตอบแทนบุญคุณของคุณพ่อเลย สิ่งที่คุณพ่อทิ้งไว้ให้เบื้องหลังก็คือ ความรักและความซื่อสัตย์สุจริต ที่คุณพ่อได้มอบไว้ให้กับลูกเสมอมา ลูกทุก ๆ คนจึงรักภูมิใจในตัวคุณพ่อเสมอ และรู้สึกทราบซึ้งในความรักของคุณพ่อที่มีต่อลูก ๆ เป็นอย่างมาก เพราะไม่มีใครอีกแล้วที่จะรักลูกๆได้เท่าเสมอคุณพ่อ การจากไปของคุณพ่อครั้งนี้ จึงเปรียบเสมือนว่าลูก ๆ ได้ขาดร่มโพธิแก้ว ที่

เคยได้ให้ความร่มเย็นเป็นสุขต่อลูก ๆ เสมอมา ถึงแม้ว่าคุณพ่อจะจากลูก ๆ ไปแล้วก็ตาม แต่ลูก ๆ ทุกคน ก็จะขอเคารพรักในตัวของคุณพ่อตลอดไป ตราบจนเท่าชีวิตของลูก ๆ ทุกคนจะสิ้นตามไป.

จากลูก ๆ ที่เคารพรักของคุณพ่อทุกคน

๑. นาย สมศักดิ์ ทิพยกะลิน.

๒. น.ส. พวงเพ็ญ ทิพยกะลิน.

๓. นาย พิชชา ทิพยกะลิน.

๔. น.ส. วัลลีย์ ทิพยกะลิน.

๕. ด.ญ. ยาใจ ทิพยกะลิน.

ทิศที่ควรบูชา

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (วาสน)

วัดราชบพิธ

เรามักรู้จักด้านที่พระอาทิตย์ขึ้นมาทุกวันว่า ทิศตะวันออก ด้านที่พระอาทิตย์ตกว่า ทิศตะวันตกถ้าหันหน้าไปดูพระอาทิตย์ขึ้น ด้านข้างมือซ้ายเรียกว่าทิศเหนือ ข้างมือขวาเรียกว่าทิศใต้และซอยละเอียดเป็นทิศเฉียงออกไปเป็น ๘ เป็น ๑๖ ก็มี ทิศเหล่านี้ล้วนแต่อยู่รอบตัวเราเสมอไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน บางพวกถึงวางกฎ-เกณฑ์กำหนดทิศที่เป็นศรีมีสวัสดิมงคลประจำวันทั้ง ๗ ไว้ เช่นวันอาทิตย์ ผินหน้าสู่ทิศใต้ (ทักษิณ)วันจันทร์ ผินหน้าสู่ทิศตะวันตกเฉียงใต้ (หรดี) เป็นต้น ให้เกิดศุภโชคชัย ในคราวประกอบพิธีมงคล ทั้งนี้สุดแต่ความนิยมตามอัธยาสัย

ส่วนทิศของพระพุทธเจ้าท่าน มุ่งถึงบุคคลที่มีธุระหน้าที่เกี่ยวข้องอยู่รอบตัวเรา มาจัดเป็นทิศแทน โดยถือว่าย่อมเกิดคุณประโยชน์แน่นอนกว่า เพราะบุคคลเหล่านี้ ล้วนอยู่รอบด้านล้อมตัวเราเหมือนกับ ทิศเหนือ–ใต้ ตะวันออก ตะวันตกเหมือนกัน คือบิดามารดาเป็นทิศตะวันออกของบุตรธิดา เพราะมีบุญคุณแก่ลูกก่อนคนอื่นเหมือนพระอาทิตย์โผล่ขึ้นในทิศตะวันออกก่อนเสมอ นับเวียนขวาไปเหมือนเรากำลังดูพระอาทิตย์ขึ้น ครูอาจารย์เป็นทิศใต้อยู่ด้านขวามือ โดยถือว่ามือขวาใช้ทำประโยชน์มากกว่าอวัยวะอื่น สามีภรรยาเป็นทิศตะวันตกอยู่เบื้องหลัง ทำนองว่าเป็นบุคคลที่จะมาสมสู่อยู่ร่วมครองเรือนเมื่อภายหลัง มิตรสหายเป็นทิศเหนืออยู่ข้างมือซ้ายเพราะเป็นมือที่คอยช่วยเหลือประคับประคองมือขวา และพระองค์ยังทรงจัดทิศที่พิเศษขึ้นอีก ๒ ทิศ คือสมณพราหมณ์ภิกษุสามเณรเป็นทิศเบื้องบน เพราะทรงคุณธรรมความดีมากควรเทิดทูนไว้ในที่สูง คนใช้ลูกจ้างจัดเป็นทิศเบื้องต่ำเพราะมีฐานะต่ำกว่าผู้เป็นนายจ้าง

บุคคลทั้ง ๖ ชนิดที่พระพุทธเจ้าทรงจัดเทียบให้เป็นทิศประจำชีวิตของบุคคล ก็เพราะทิศทั้งหลายนั้นย่อมล้อมรอบบุคคลอยู่ตลอดไปไม่เลือกว่าจะอยู่ที่ไหนฉันใดบุคคลทั้ง ๖ ชนิด ก็มีธุระหน้าที่เกี่ยวข้องอยู่รอบตัวบุคคลเช่นเดียวกันฉันนั้น และพระพุทธองค์ยังทรงกำหนดหน้าที่สำหรับปฏิบัติต่อกันไว้ทุกชนิดบุคคล เช่นหน้าที่บิดามารดา ต้องปฏิบัติต่อบุตรธิดาด้วยห้ามไม่ให้ทำความชั่ว ให้ตั้งอยู่ในความดี ให้ศึกษาศิลปวิทยา หาคู่สมรสที่สมควรให้มอบทรัพย์สมบัติให้ในเวลาสมควร บุตรธิดามีหน้าที่ปฏิบัติต่อบิดามารดาด้วยเลี้ยงดูท่าน ช่วยทำกิจธุระดำรงวงศ์สกุล ประพฤติตนให้สมควรรับทรัพย์มรดก เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ท่านเป็นต้น ได้ทรงกำหนดหน้าที่ไว้ถี่ถ้วนอย่างวิเศษ เมื่อบุคคลมาพิจารณาว่า กำลังอยู่ฐานะเป็นทิศอะไร ของใคร เช่นกำลังเป็นทิศตะวันออกของบุตรธิดา หรือกำลังเป็นทิศเบื้องขวาของศิษยานุศิษย์ เป็นทิศเบื้องหลังของสามีภรรยา ก็พยายามปฏิบัติตนตามหน้าที่ที่ทรงกำหนดไว้เป็นหลัก (ให้ดูใน

หนังสือ นวโกวาท หน้า ๗๖)ร่วมกับความเหมาะสมในหน้าที่การงานในปัจจุบันด้วย ย่อมก่อให้เกิดความรักใคร่เคารพนับถือซึ่งกันและกันทุกฐานะ ก็จะได้ชื่อว่าบูชาทิศที่ควรบูชา ล้วนแต่จะอำนวยความรัก สามัคคี กลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่วิวาทแก่งแย่งแข่งดีกัน เกิดคุณประโยชน์เป็นความสวัสดีมีโชคชัยมงคลทันตาเห็นเด่นชัดแน่นอน ดีกว่าทิศศรีประจำวันที่ถือว่าจะนำให้เกิดลาภผล—สวัสดิมงคล หากยังไม่แน่ใจ จะปฏิบัติทั้ง ๒ แบบ คือแบบปฏิบัติตนให้ เหมาะสม แก่ หน้าที่ ต่อบุคคลที่พระพุทธเจ้าจัดว่าเป็นทิศนั้น ๆเป็นหลักสำคัญไว้ และนับถือทิศที่นิยมว่าเป็นศรีสวัสดีของวันนั้น ๆ เป็นส่วนประกอบ ย่อมจะเพิ่มกำลังแรง ช่วยให้ได้สักการะบูชาบุคคลที่เป็นทิศควรบูชาแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น.

การประพฤติธรรม

พระราชธรรมเมธี

วัดจักรวรรดิราชาวาส

— ๑ —

การประพฤติธรรมนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม-พุทธเจ้า ได้ทรงดำริว่าสัตว์ทุกจำพวกต่างก็มีความรู้สึกนึกคิดเป็นอย่างเดียวกัน คือ ชอบความสุขเกลียดชังความทุกข์ เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่สัตว์ที่มีความฉลาดน้อยมีกำลังน้อยจะได้อยู่เย็นเป็นสุข อย่างที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้ โดยมากสัตว์ที่มีกำลังมากก็รังแก ข่มเหงสัตว์ที่มีกำลังน้อย พูดถึงมนุษย์ผู้มีปัญญามาก ก็เอาเปรียบผู้มีปัญญาน้อย ผู้มีกำลังมาก ก็ข่มเหงผู้มีกำลังน้อย หรือเบียดเบียนก่อทุกข์ให้แก่สัตว์ประเภทอื่นมากที่สุด เพราะ

มนุษย์มีทุกสิ่งทุกอย่าง ทั้งกำลังกาย และกำลังความคิด ศัตราอาวุธสำหรับประหัตประหาร ในหมู่เดียวกันก็ยังมีการเอาเปรียบสังคมและเพื่อนๆ ดังเราจะเห็นได้จากการประพฤติปฏิบัติธรรม ที่พระพุทธองค์ทรงวางหลักไว้ ก็เพื่อป้องกันเหตุเหล่านี้ เช่นว่าการประพฤติธรรมต้องมีความประพฤติดีทางกาย ๓ อย่าง คือ ๑. เว้นจากการฆ่าสัตว์ วางท่อนไม้ วางศัตราอาวุธทุกชนิด ที่จะเบียดเบียนผู้อื่นสัตว์อื่น อนุเคราะห์เกื้อกูลสัตว์ทุกจำพวก มีเมตตาปรานีต่อกันและกัน ๒. ไม่ลักทรัพย์ คือ ไม่ถือเอาทรัพย์ที่ผู้อื่นหวงแหนในสถานที่ต่างๆ เช่น ทรัพย์อยู่ตามป่าหรือในบ้านโดยอาการแห่งโขมย ๓. ไม่ประพฤติผิดในกาม คือ งดเว้นการล่วงประเวณีในหญิงที่มารดาบิดา พี่ชาย พี่สาว หรือญาติรักษา หญิงมีสามี หญิงมีโคตรมีธรรมรักษาตลอดไปถึงหญิงมีอาชญาหมายไว้

การประพฤติธรรมทางวาจา ๔ อย่าง คือ ๑. ไม่พูดเท็จแม้จะถูกอ้างเป็นพยานในที่ไหนๆ ก็ตาม พูดตามความเป็นจริง รู้อย่างใด เห็นอย่างใด พูดอย่างนั้น

ไม่ยอมพูดเท็จเพราะเหตุตนเองหรือเพราะเห็นแก่อามิส-สินบนของผู้อื่น ๒. ไม่พูดส่อเสียด คือฟังข้างนี้แล้วไปบอกข้างโน้น เพื่อทำลายชนหมู่นี้ ไม่ฟังข้างโน้นแล้วมาบอกชนหมู่นี้ เพื่อหวังทำลายชนหมู่โน้น สมานคนที่แตกกันแล้ว ให้กลมเกลียวกัน ให้ปรองดองกัน ให้สามัคคีกัน ตามส่งเสริมบุคคลผู้พร้อมเพรียงกัน เช่นว่า เราเห็นคน ๒ คนพร้อมเพรียงกันดี ก็พูดให้กำลังใจ ยินดีในความพร้อมเพรียง ไม่อยากไปที่อื่น เพลิดเพลินดีใจ กล่าวแต่ถ้อยคำอันแสดงคุณแห่งความสามัคคี ๓. ไม่พูดคำหยาบ คือ พูดแต่คำไม่มีโทษ สะดวกหู ไพเราะ อ่อนหวาน ไม่ยังความโกรธให้เกิดขึ้น คนอื่นฟังแล้วสบายใจ ไม่กระทบกระทั่งใจ ไพเราะเพราะพริ้งอ่อนหวานนุ่มนวล ละมุนละไม คนเป็นอันมากชอบฟัง เพราะฟังแล้วชุ่มชื่นเยือกเย็นจิตใจ ๔. ไม่พูดเพ้อเจ้อ คือ ไม่พูดเหลวไหลไร้สาระ พูดแต่คำมีหลักฐาน มีข้ออ้าง มีที่สุด พูดคำมีประโยชน์ และที่เป็นธรรมเป็นวินัย

การประพฤติธรรมทางใจ ๓ อย่างคือ ๑. ไม่โลภอยากได้ของเขา คือไม่เพ่งเล็งอยากได้ทรัพย์ของผู้อื่นมาเป็นของตน ๒. ไม่ปองร้ายเขา คือ ไม่พูดอาฆาตจองเวรใคร ๆ เลย มีความดำริในใจเบิกบานแจ่มใสไม่ขุ่นมัวไม่เกลือกกลั้วด้วยโทสะจริต มีแต่คิดแผ่เมตตาให้สรรพ-สัตว์มีความสุขความเจริญ ไม่มีเวร ไม่มีภัย ไม่มีความเบียดเบียนกันและกัน รักษาตนอยู่เถิด ๓. เป็นสัมมา-ทิฏฐิ คือ มีความเห็นไม่ผิด มีแต่ถูก เช่นเห็นว่าทานที่ให้แล้วมีผล ผลของกรรมดีกรรมชั่วมีอยู่แน่นอน โลกนี้โลกหน้ามีจริง นรกสวรรค์นิพพานมีจริง มารดาบิดามีคุณต่อบุตรธิดาจริง เหล่านี้เป็นต้น นี่เป็นการประพฤติปฏิบัติธรรมขั้นต้น เมื่อทุกคนมีความปรารถนาให้ยิ่งขึ้นไปกว่านี้ก็ให้ประพฤติธรรมโดยวิธีให้ทาน รักษาศีลเจริญสมถะวิปัสสนายิ่ง ๆ ขึ้น โลกก็จะร่มเย็นดับเข็ญได้เพราะทุกคนประพฤติปฏิบัติธรรม ฯ.

โลกปัจจุบันนี้ ได้รับความเดือดร้อนวุ่นวายเพราะการเข่นฆ่า การปล้น ขับรถชนคนบนท้องถนนซึ่งมักมีข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์เป็นประจำทุกวัน ที่เป็นอย่างนี้ก็เพราะเหตุว่า คนเราทุกรูปทุกนาม ที่เกิดมาในโลกนี้ต่างก็มีพื้นเพนิสัยใจคอไม่เหมือนกัน บางคนเข้าลักษณะว่าร้อนจนไหม้ บางคนก็เย็นจนบูด ไม่มีความดี ลืมคิดไปว่า คนเราถึงจะมีความคิดไม่เหมือนกันในเรื่องอื่น ๆ ก็ตาม แต่มีส่วนคิดตรงกันอยู่อย่างหนึ่งสำหรับบุคคลผู้มีจิตใจปกติ สิ่งนั้นคือความไม่อยากตาย เพราะความตายเป็นสิ่งที่ทนทุกข์ทรมานที่สุดไม่ว่าจะตายโดยวิธีถูกฆ่า รถชน ตกน้ำตาย กินยาตาย หรือตายไปตามกฎของธรรมชาติ คือ เกิด แก่ เจ็บ แล้วตายก็ตาม เหตุนี้ความตายจึงเป็นของน่ากลัว ทุกชีวิตไม่พึงปรารถนา นอกจากความทุกข์ทรมานส่วนตัวแล้วทุกคนยังต้องมีพ่อแม่ลูกเมียที่จะต้องห่วงใย รับผิดชอบแทนกัน การตายจากกันจึงถือว่าเป็นการสูญเสียอย่างใหญ่หลวงที่สุด เพราะคนเรา

ทรัพย์สินเงินทองจะเสียไป เพราะถูกไฟไหม้ โจรปล้น น้ำท่วม ถูกขโมยลักจนหมดตัว ถ้ามีชีวิตอยู่ก็เชื่อว่าไม่หมดหวังที่จะได้ของเหล่านั้นกลับคืนมา แต่เรื่องของความตายนี้ หากในครอบครัวหนึ่ง ๆ เกิดมีใครล้มตายลงเพียงคนเดียว แม้ผู้ตายนั้นจะเป็นเด็กไร้เดียงสา ความเงียบวังเวงจะครอบงำทุกดวงใจในบ้านนั้น เสียงหัวเราะและหน้าตาที่เคยยิ้มแย้มแจ่มใสจะหายไปทันที เพราะทุกคนรู้ว่าผู้ตายไม่มีโอกาสจะกลับมาพบกันอีก ความตายเป็นเหตุเดือดร้อน วุ่นวาย นำแต่ความเศร้าโศกสลดใจมาให้โดยส่วนเดียว ที่กล่าวมานี้เป็นเรื่องของมนุษย์ แต่มนุษย์ก็มีความรักใคร่ในชีวิตของตนอย่างใด สัตว์เดรัจ-ฉานก็เป็นอย่างนั้น เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่สรรพสัตว์ พระพุทธองค์ จึงได้วางหลักการประพฤติธรรมทางกายข้อแรกว่า ให้เว้นจากการฆ่า การเบียดเบียน โดยวางองค์ประกอบของการฆ่าไว้ถึง ๕ ประการด้วยกันคือ

๑. สัตว์มีชีวิต ๒. คนรู้ว่าสัตว์มีชีวิต ๓. จิตคิดจะฆ่า ๔. พยายามที่จะฆ่า และ ๕ สัตว์ตายด้วย

ความพยายามนั้น ถ้าพร้อมกันครบทั้ง ๕ ประการนี้ และเจตนาของผู้ฆ่าก็เป็นไปอย่างแรงกล้า คนและสัตว์ที่ถูกฆ่าก็มีคุณมาก ผู้ฆ่ามีโทษมาก เจตนาของผู้ฆ่าอ่อน คนและสัตว์ที่ถูกฆ่ามีคุณน้อย มีโทษน้อย โทษที่เห็นได้ง่าย และเป็นไปในปัจจุบันก็คือ ความเดือดร้อนของผู้คนบ้านเมือง จิตของคนที่ฆ่าเขาตายย่อมเศร้าหมองเข้าสู่สภาพที่เลวร้าย เมื่อเจ้าหน้าที่ยังจับตัวไม่ได้ จิตใจของผู้ฆ่าต้องถูกบีบ ถูกทรมาน แสนจะลำบากยากเข็ญเป็นทุกข์หนักกว่าคนที่ถูกฆ่าตาย หลายพันหลายหมื่นเท่า เพราะกลัวคนจะรู้และจับได้ไล่ทัน มีการเป็นอยู่หลบ ๆ ซ่อน ๆ มีความหวาดผวาตกใจ ไม่กล้าเข้าไปในสังคมและสมาคม เมื่อเจ้าหน้าที่จับได้เขาก็จะถูกกักขังจองจำตลอดถึงขั้นตัดสินประหารชีวิตไปก็มี โทษที่เห็นได้ยาก คนที่ฆ่าเขาตาย แม้จะมีชีวิตอยู่ในโลกก็หาความสุขกายสบายใจไม่ได้ หากเขาละโลกนี้ไปแล้ว ก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพที่เลว อันได้แก่นรก เปรต อสุรกาย และสัตว์เดรัจฉานหลายร้อยหลายพันชาติ ถ้าได้อัตภาพมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะเป็นผู้มีอายุน้อย เป็นที่ทราบโดย

ทั่วกันว่า คนที่ฆ่าคนได้ลงคอนั้น เป็นคนใจดำอำมหิต เหี้ยมโหดทารุณร้ายกาจ เพราะถูกโมหะครอบงำเห็นผิดเป็นชอบ ฆ่าคนเพื่อล้างแค้น ยิงนกตกปลา ล่าเนื้อเพื่อความสนุกสนาน ถือเอาการฆ่าเป็นอาชีพ เจตนาก็เป็นไปอย่างแรงกล้า คนประเภทดังกล่าวมานี้ มีวิธีแก้อยู่ ๒ วิธี วิธีที่ ๑ ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ทางบ้านเมืองคอยสอดส่องกวดขัน เพื่อคนเหล่านี้จะไม่ได้โอกาสทำความชั่ว ถ้าเกิดมีขึ้นก็จับมากักขังดำเนินคดีตามกฎหมายบ้านเมือง เป็นเครื่องพิจารณาลงโทษ แม้จะไม่เป็นธรรมแต่ก็เป็นความยุติธรรม วิธีที่ ๒ ฝึกอบรมให้เขามองคนอื่นในแง่ดี มีเมตตาสงสารในบุคคลอื่น สัตว์อื่นอยู่เสมอนานเข้าสภาพจิตที่เหี้ยมโหดทารุณก็จะหมดไป ความเมตตาปราณี โอนอ่อนผ่อนตาม ก็จะเข้ามาแทนที่ โลกนี้ก็จะร่มเย็นเป็นสุขทั่วหน้ากัน ฯ.

ชีวิต

พระมหาภิญโญ ธมฺมสาโร

วัดเสนาราม อำเภอท่าศาลา นครศรีธรรมราช

ชีวิต คือความเป็นอยู่ คือยังเป็นและก็ยังอยู่ หรืออยู่พร้อม ๆ ไปกับความเป็น ดังเช่น เป็นโดยทั่วไป คือยังไม่ตาย ยังมีลมหายใจเข้าออกอยู่ เป็นโดยกำเนิด เช่น เป็น สัตว์ เป็นคน เป็นโดยเพศ เช่น เป็นผู้หญิง เป็นผู้ชาย เป็นตัวผู้ เป็นตัวเมีย เป็นโดยหน้าที่การงาน เช่น เป็นผัว เป็นเมีย เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นข้าราชการ เป็นต้น

ลักษณะของความเป็นอยู่ที่ปรากฏให้เป็นที่สำคัญ คือการที่ยังหายใจกันอยู่ และคุณธรรมอันเป็นคุณลักษณะของความเป็นตามหน้าที่นั้น ๆ แต่เมื่อรวมกล่าวถึง

คุณลักษณะของความเป็นอยู่โดยทั่วไปแล้ว นักปราชญ์แบ่งไว้ ๕ ประการด้วยกันคือ

๑. หีนชีวิต ชีวิตที่ต่ำทราม คือชีวิตที่มีความเป็นอยู่ต่ำ เกิดมาอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น ไม่มีปัญญาที่จะพัฒนา ชีวิตของตนให้ดีขึ้น

๒. ทุชีวิต ชีวิตชั่ว คือชีวิตของผู้ที่ใช้ชีวิตของตนไปในทางที่ชั่วช้าลามก ทั้ง ๆ ที่รู้จักผิดชอบชั่วดี แต่ไม่ยอมทำความดี

๓. โมฆชีวิต ชีวิตเปล่า คือชีวิตของผู้ที่มีชีวิตอยู่เฉย ๆ สักแต่ว่าหายใจเข้าออกเท่านั้น ไม่ยอมใช้ชีวิตไปในทางไหน คือชั่วก็ไม่ทำ ความดีก็ไม่ประกอบ เข้าหลักที่ว่า "ชั่วไม่มีดีไม่ปรากฏ"

๔. สุชีวิต ชีวิตดี คือชีวิตของผู้ที่ได้ประกอบคุณความดีแต่พอคุ้มตัวเท่านั้น ไม่มีความทะเยอทะยานที่จะทำความดีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เช่นผู้ที่ทำหน้าที่การงานให้สำเร็จไปวันหนึ่ง ๆ ก็พอ

๕. เสฏฐชีวิต ชีวิตประเสริฐ ได้แก่ชีวิตของผู้ที่พยายามประกอบคุณงามความดีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป เมื่อเห็นว่าพอมีทางทำได้ ในทางคดีโลก ก็คือผู้ที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่โลกอย่างมหาศาล จนชาวโลกไม่สามารถจะลืมได้ถึงแม้ชีวิตจะสลายไปนานแล้ว ในทางคดีธรรม ได้แก่ผู้ที่บำเพ็ญบารมีถึงขั้นสิ้นกิเลสอาสวะ ทั้งโดยบางส่วน และสิ้นเชิง ที่ได้นามว่าอริยบุคคลนั่นเอง

ทั้งหมดนี้เป็นการแสดงคุณลักษณะของทุกชีวิตให้เห็นความเป็นอยู่แตกต่างกัน ที่นี้ว่าถึงธรรมดาของชีวิต คือทุกชีวิตจะต้องเป็นอย่างนั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ได้มี ๕อย่าง คือ

๑. ทุกชีวิตต้องพบกับความแก่ชราคร่ำคร่าไป

๒. ทุกชีวิตต้องมีความเจ็บไข้ได้ป่วย

๓. ทุกชีวิตต้องแตกสลายตายไป

๔. ทุกชีวิตต้องมีการพลัดพรากจากของที่รัก ที่พอใจ มีการผิดหวังสูญเสียไป

๕. ทุกชีวิตมีกรรม คือการกระทำเป็นของตัวเอง จะหนีการกระทำนั้นไม่ได้ เมื่อทำดีย่อมได้รับผลดี ทำชั่วย่อมได้รับผลชั่ว

ทั้ง ๕ อย่างนี้เป็นธรรมดาของชีวิต ซึ่งทุกชีวิตจะต้องพบอยู่ร่ำไปไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ที่ว่า "ชีวิตของการต่อสู้" ก็คือการต่อสู้กับธรรมดาเหล่านี้เอง สำหรับชีวิตของมนุษย์เรา เกิดมามีใจคิดได้ คือคิดรู้ถึงคุณค่าของชีวิต พระท่านจึงสอนให้พิจารณาธรรมดาของชีวิตเหล่านี้บ่อยๆ เพื่อให้รู้เท่าทันธรรมดา คิดถึงว่าชีวิตนี้มีภัยอยู่รอบด้านแล้ว จะ ได้พยายาม ประกอบ คุณงาม ความดี ไม่ ประมาท มัวเมาไปกับสิ่งยั่วยวนหลอกลวง โดยใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือยหมดเปลืองไปกับสิ่งที่หาประโยชน์มิได้ กลับเพิ่มทุกข์โทษให้แก่ชีวิตเข้าอีก จงนึกว่าชีวิตนี้จะมีค่าขึ้นได้ก็เพราะรู้จักใช้ให้เป็นประโยชน์

พระพุทธองค์ทรงอุปมาชีวิตไว้ ๗ ประการด้วยกัน คือ ชีวิตเหมือนหยาดน้ำค้าง เหมือนต่อมน้ำ เหมือนรอย

ขีดลงในน้ำ เหมือนลำธารอันไหลมาจากภูเขา เหมือนก้อนเขพะ เหมือนชิ้นเนื้อนาบไฟ และเหมือนโคที่เขาจะฆ่า

ตามข้อเปรียบเทียบเหล่านี้ เราก็พอรู้ได้ว่าชีวิตของเรา มีความเป็นอยู่อย่างไร ฉะนั้น เราจึงต้องพยายามใช้ชีวิตของเราให้เกิดคุณค่าทั้งแก่ตนและผู้อื่นตามสมควร ถึงแม้ว่าจะไม่ถึงขั้นเสฏฐชีวิต ก็ขอให้ได้แค่สุชีวิตก็ยังดี ให้สมกับว่าทุกชีวิตย่อมต้องการความสุขด้วยกันทั้งนั้น.

พระนิรันตราย

พระครูศรีมหาโพธิคณารักษ์
วัดใหม่กรงทอง ปราจีนบุรี

ในบรรดาพระพุทธรูปองค์สำคัญ ๆ ด้วยกันในประเทศ-ไทยแล้ว พระนิรันตรายก็เป็นองค์หนึ่ง ที่มีความสำคัญทั้งคุณค่าทางโบราณวัตถุ และทางวัตถุที่นำเอามาหล่อหลอมเป็นองค์พระขึ้น ทั้งนี้เพราะอายุของพระนิรันตรายมีอายุประมาณระหว่าง พ.ศ.๑๐๐๐ ถึง พ.ศ.๑๒๐๐ ประวัติความเป็นมาของพระพุทธรูปองค์สำคัญนี้ในหนังสือพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔ ของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์เล่าว่า พระเกรียงไกรกระบวนยุทธปลัดเมืองฉะเชิงเทรา ขุดได้พระพุทธรูปนั่งสมาธิที่ดงศรีมหา-โพธิองค์ ๑ ทองคำหนัก ๕ ตำลึง พระราชทานรางวัลเป็นเงินตรา ๕ ชั่ง ชื่อว่า "พระนิรันตราย"

ความจริงนั้น พระเกรียงไกรกระบวนยุทธคงไม่ได้ขุดพบขึ้นเอง คงมีคนอื่นขุดพบแล้ว ได้นำไปให้อีก

ต่อหนึ่ง พระเกรียงไกรกระบวนยุทธ ได้พระนิรันตราย แล้วจึงนำขึ้นทูนเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระจอม-เกล้าเจ้าอยู่หัวต่อภายหลังเป็นแน่นอน สมเด็จกรม-พระยานริศ ฯ กับสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงมีลายพระหัตถ์โต้ตอบกันเรื่อง พระนิรันตรายองค์นี้ไว้ในหนังสือสาส์นสมเด็จ เล่ม ๔ มีใจความพอสรุปได้ว่า สมเด็จกรมพระยานริศ ฯ ได้ทรงเห็นองค์จริงที่ผู้ใหญ่เปิดให้ชมและเล่าเรื่องประกอบว่า มีความศักดิ์สิทธิ์ แต่องค์พระไม่ค่อยงดงาม จะเป็นหล่อใหม่เสียไม่กล้ายุบหล่อใหม่ก็เป็นได้ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้รับทูนเกล้าฯ ถวายมาแล้ว จึงทรงมีพระราชกระแสรับสั่งโปรดเกล้า ฯ ให้ช่างหล่อองค์ใหม่ขึ้นครอบองค์เดิมไว้เสีย และได้หล่อจำลองขึ้นอีกหลายองค์ ทรงพระราชทานแจกถวายไปตามวัดธรรมยุติกา สมเด็จกรมพระยาดำรง ฯ ตรัสประทานพระอธิบายไว้ว่า พระนิรันตรายองค์นี้นั้นเป็นพระพุทธรูปทองคำสมัยทวารวดีปางนั่งสมาธิ และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า ฯ ทรงได้รับถวายจากพระ

เกรียงไกรกระบวนยุทธแล้ว ได้พระราชทานรางวัลแก่ผู้ถวายเป็นเงิน ๔ ชั่งตามราคาทองคำในสมัยนั้น ทรงพระราชดำริว่า เป็นพระมือภินิหาร เพราะผู้ขุดได้ไม่เอาไปทำลายขายเนื้อทองคำเอาเป็นประโยชน์ จึงขนานนามว่า "พระนิรันตราย" และพระราชดำริว่าเป็นมงคลวัตถุควรตั้งใจในการพระราชพิธี แต่จะเชิญไปมาและตั้งรักษาโดยลำพังพระพุทธรูปทองคำนั้นเป็นการเสี่ยงภัย จึงโปรดให้หล่อพระพุทธรูปครอบไว้อีกองค์ ๑ แต่ไม่มีเรือนแก้วคงเอาชื่อองค์ในมาเรียกรวมกับองค์นอก จึงเรียกกันว่า "พระนิรันตราย"

น่าประหลาดอยู่มากที่ ในสมัยทวารวดี ได้พบพระพุทธรูปที่หล่อด้วยทองคำขนาดใหญ่หลายองค์ พระพุทธรูปองค์เล็ก ที่หล่อด้วยทองคำก็มีแต่พระนิรันตรายองค์นี้องค์เดียวเท่านั้นในประเทศไทย ยังไม่ได้ยินว่าพบที่ไหนอีกเลย ดงศรีมหาโพธิที่พบพระทองคำองค์นี้ปัจจุบันเป็นเขตตำบลโคกปีบ อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี เราไม่สามารถจะได้เห็นพระพุทธรูปพระโฉม

ของพระนิรันตรายองค์เดิม แต่ก็อาจจะยลพระรูปพระโฉมองค์ที่สวมครอบไว้ตามวัดธรรมยุติกาต่าง ๆ ได้ เช่นที่วัดบวรนิเวศ ฯ เป็นต้น หรือดูภาพถ่ายจากหนังสือตำนานพุทธเจดีย์สยาม ฉบับพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๐๓ รูปที่ ๖๓ ขณะนี้พระนิรันตรายประดิษฐานอยู่ที่ ในหอพระสุราลัยพิมานในพระบรมมหาราชวัง.

พุทธกิจประจำวัน

ยุวพุทธิกสมาคม บางมูลนาก
จังหวัดพิจิตร

ในฐานที่เราชาวไทยที่ได้ชื่อว่าเป็นพุทธศาสนิกชน ย่อมทราบกันโดยทั่วไปว่า ตลอดพระชนมายุของพระสัมสัมพุทธเจ้า พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญพุทธกิจเพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่แก่โลกเป็นอเนกประการ เท่าที่พุทธศาสนิกชนทราบกันอยู่ทั่ว ๆ ไป ก็คือการที่พระองค์ได้จาริกสั่งสอนเวไนยสัตว์อยู่มิได้ว่างเว้น ธรรมะของพระองค์มีทั้งขั้นต่ำ ขั้นกลาง และขั้นสูง เหมาะแก่คนทุกชั้น ทุกเพศทุกวัย ใครได้ยิน ได้ฟังแล้วรับเอาไปปฏิบัติได้ ก็ได้รับผลจริง แต่ในฐานะที่เราเป็นชาวพุทธ ข้าพเจ้าคิดว่าเราจะทราบพุทธกิจของพระองค์เพียงเท่านั้น ยังหาเป็นการเพียงพอไม่ จึงขอนำพุทธกิจประจำวันขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งได้พรรณนาไว้ใน สุมงคลวิสาสินี

อรรถกถาทีฆนิกายมาเล่าให้ท่านผู้ฟังทราบว่า ตลอดระยะเวลาอันยาวนานถึง ๔๕ พรรษา นั้น พระพุทธองค์ได้ทรงบำเพ็ญพุทธกิจประจำวันอย่างไรบ้าง ในอรรถกถาดังกล่าวได้พรรณนาพุทธกิจไว้ ๕ ประการด้วยกัน คือ ๑. พุทธกิจก่อนภัตตาหาร หรือเรียกว่าปุเรภัต ๒.พุทธกิจภายหลังภัตตาหาร หรือเรียกว่า ปัจฉาภัต ๓. พุทธกิจในปุริมยาม ๔. พุทธกิจในมัชฌิมยาม และ ๕. พุทธกิจในปัจฉิมยามในบรรดาพุทธกิจทั้ง ๕ นั้น พรรณนาไว้ดังนี้

๑. พุทธกิจก่อนภัตตาหาร พระผู้มีพระภาคเสด็จลุกขึ้นแต่เช้าตรู่ทรงกระทำพุทธศรีระ มีการบ้วนพระโอฐเป็นต้น เสร็จแล้วเสด็จยับยั้งอยู่บนพุทธอาสน์อันสงัดจนถึงเวลาภิกขาจาร ทรงนุ่งสบง ทรงครองจีวร ทรงถือบาตร เสด็จเข้าไปบิณฑบาตยังหมู่บ้าน

๒. พุทธกิจภายหลังภัตตาหาร พระผู้มีพระภาคเมื่อทรงบำเพ็ญพุทธกิจภัตตาหารเสร็จแล้ว ก็ประทับในที่พระคันธกุฎี ทรงล้างพระบาทแล้วประทับยืน ณ ตั่งรองพระบาท ทรงโอวาทแด่พระภิกษุสงฆ์ว่า "ดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงยังประโยชน์ตน และประโยชน์

ท่านให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด" ครั้นแล้วเสด็จไปประทับบนพุทธอาสน์ อันบุคคลปูลาดแล้วในธรรมสภา ทรงแสดงพระธรรมเทศนาอันควรแก่กาลสมัยแก่พุทธบริษัทที่พากันถือของหอม และดอกไม้เป็นต้นมาประชุมกันเพื่อฟังพระธรรมในธรรมสภา เป็นจำนวนมากมาย

๓. พุทธกิจในปุริมยาม พระผู้มีพระภาคทรงประทับบนพุทธอาสน์ ทรงหลีกเร้นอยู่ครู่หนึ่ง แต่ลำพังพระองค์เดียว ต่อจากนั้นก็ทรงแสดงธรรมแก่เหล่าภิกษุที่ขอให้พระองค์แสดงธรรม ทรงแก้ปัญหาแก่ภิกษุบางพวกที่ทูลถามปัญหา และทรงให้กัมมัฏฐานแก่ภิกษุบางพวกที่ทูลขอพระกัมมัฏฐาน พระองค์ยังความปรารถนาของภิกษุทั้งหลายให้ถึงพร้อมทั่วหน้ากัน ตามอัธยาศัยตลอดปุริมยามนั้น

๔. พุทธกิจในมัชฌิมยาม พระผู้มีพระภาคครั้นเสร็จพุทธกิจในปุริมยาม และเหล่าภิกษุสงฆ์ทูลลากลับไปแล้ว เหล่าเทพยดาในหมื่นโลกธาตุทั้งสิ้น เมื่อ

ได้โอกาสต่างก็พากันมาเฝ้าทูลถามปัญหาที่เตรียมมา โดยที่สุดแม้แต่ปัญหาที่เกี่ยวกับอักขระก็เอามาทูลถามพระองค์ทรงยับยั้งเพื่อแก้ปัญหาแก่เทวดาอยู่ตลอดมัชฌิมยาม

๕. พุทธกิจในปัจฉิมยามพระผู้มีพระภาคทรงแบ่งพุทธกิจในปัจฉิมยามนี้ออกเป็น ๓ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ ทรงเสด็จจงกรม เพื่อทรงปลดปล่อยความเมื่อยล้าแห่งพระวรกาย ส่วนที่ ๒ เสด็จเข้าสู่พระคันธกุฎี ทรงมีสติสัมปชัญญะ ทรงสำเร็จสีหไสยาบรรทมหลับโดยปรัศว์เบื้องขวาในส่วนที่ ๓ เมื่อเสด็จลุกขึ้นนั่ง แล้วทรงตรวจดูโลกด้วยพุทธจักษุ เพื่อทรงตรวจดูพระบุคคลผู้มีบุญญาธิการด้วยอำนาจบำเพ็ญทานและศีลเป็นต้น เมื่อบุคคลใดมีอุปนิสัยแก่กล้าปรากฏเข้ามาในข่ายญาณของพระองค์ พระองค์ก็จะเสด็จไปทรงแสดงธรรมโปรดผู้นั้น

นี่คือพุทธกิจที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราได้ทรงบำเพ็ญ เป็นกิจวัตรประจำวันตลอดเวลาอันยาวนานถึง ๔๕ พรรษา โดยมิขาดตกบกพร่องเลย แม้วาระสุดท้ายซึ่งจะเสด็จดับขันธปรินิพพาน ณ สาวโนทยาน เมือง

กุสินารา ก็ได้ทรงแสดงพระธรรมเทศนาโปรดสุภัททะเป็นสาวกองค์สุดท้าย แทนที่จะบรรทมด้วยความผาสุกในพระราชมณเฑียร พรั่งพร้อมด้วยพระประยูรญาติเฝ้าถวายการรักษาพยาบาล กลับต้องมาบรรทมบนแท่นหินระหว่างร่มไม้รัง มีเพียงผ้ากาสาวพัสตร์หนุนพระเศียรและปูแทนพระแท่นบรรทม จึงเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่พระองค์ได้ทรงพระนามอีกอย่างหนึ่งว่า "พระโลกนาถ" คือทรงเป็นที่พึ่งของชาวโลกอย่างแท้จริง เราชาวไทยควรจะภูมิใจที่ได้เกิดมาบนผืนแผ่นดินที่มีพุทธศาสนา เป็นประจำชาติ เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ดีพร้อมด้วยประการทั้งปวง กล่าวคือ ๑. พระพุทธศาสนามีครูดี คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒.มีข้อปฏิบัติดี คือ พระธรรม ๓. มีผู้ปฏิบัติดี คือพระสงฆ์ และ ๔. มีผู้ร่วมมือดี คือ อุบาสก อุบาสิกา.

บุตรสามจำพวก

ไพฑูรย์ ชื่นทิณวงค์

เมื่อกล่าวถึงเรื่องบุตร บุตรนั้นท่านจัดแบ่งออกเป็น ๓ จำพวกด้วยกัน จำพวกที่เกิดมาแล้วดีกว่าบิดามารดาเรียกว่า "อภิชาตบุตร" อย่างหนึ่ง จำพวกที่เกิดมาแล้วมีความดีเท่าเทียมกับบิดามารดาเรียกว่า "อนุชาตบุตร" อย่างหนึ่ง จำพวกที่เกิดมาแล้วชั่วช้า เลวทรามกว่าบิดามารดาเรียกว่า "อวชาตบุตร" นั้นอย่างหนึ่ง

ดังเราท่านจะได้เห็นเป็นตัวอย่างเสมอ เช่นบิดามารดาเกิดมาในตระกูลต่ำ เป็นคนยากจน แต่มาชั้นลูกได้เล่าเรียนศึกษามีความรู้สูง ได้รับราชการงานเมืองมีเกียรติยศสูง มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง มีความเป็นอยู่สูงเกินกว่าตระกูลวงศ์ของบิดามารดามากทั้งเป็นผู้ประกอบด้วยคุณธรรม คือ มีความกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา ไม่

ดูถูกดูแคลนเหยียบย่ำบุพการี บุคคลดังนี้ท่านเรียกว่า "อภิชาตบุตร"

บุตรที่ดำเนินรอยตามบิดามารดา คือ บิดามารดาเคยประพฤติดีมาเช่นไรก็ประพฤติตามเป็นต้นว่า บิดา-มารดา เกิดมาในตระกูลใด ก็พยายามทำตระกูลนั้นให้เจริญเท่าเทียมกับที่บิดามารดาเคยทำมาแล้ว ตลอดจนประกอบด้วยคุณธรรมเสมอบิดามารดาดังนี้ เรียกว่า "อนุชาตบุตร"

บุตรที่มีความประพฤติชั่วช้าเลวทราม งานหนักไม่เอางานเบาไม่สู้ เมื่อเยาว์วัยไม่เอาใจใส่เล่าเรียนศึกษาหาความรู้ เกียจคร้านเอาแต่เที่ยวเตร่คบคนชั่วเป็นมิตรประพฤติตนเป็นคนพาลเที่ยวระรานเพื่อนบ้าน ครั้น-เจริญวัยใหญ่ยิ่งก็ทำตัวให้เป็นมารของสังคม ทำให้บิดามารดาต้องเป็นทุกข์เพราะการกระทำของตนด้วยการก่อเรื่องเดือดร้อนรำคาญ ถึงกับต้องขึ้นโรงศาล เสียเงินทองของบิดามารดาอยู่เป็นนิจ ถึงแม้บิดามารดาจะเป็นคนดีมี

เกียรติสูงตระกูลวงศ์สูง ก็ไม่รู้จักรักเกียรติวงศ์ตระกูล บุตรจำพวกนี้ เกิดมาเพื่อทำลายล้างชื่อเสียงของบิดามารดา ดังนั้นท่านจึงจัดเป็น "อวชาตบุตร" คือบุตรที่เลวทรามกว่าบิดามารดา

ผู้เขียนได้เล่ามาแล้วถึงลักษณะทั้ง ๓ จำพวก ว่ามีลักษณะแตกต่างกันอย่างไร คราวนี้มาพูดถึงการที่คนเราจะดีหรือชั่วนั้น ก็มิได้อยู่ที่อุปนิสัยสันดานเดิมเสมอไปไม่ หากอยู่ที่สิ่งแวดล้อมหรือการเสวนาการคบหาสมาคมด้วยเหมือนกัน หากสิ่งแวดล้อมดี อุปนิสัยที่ชั่วร้ายมาแต่กำเนิดก็ย่อมจะเปลี่ยนไป เหมือนผ้าที่สกปรก หากนำมาซักฟอกอยู่เสมอ ก็ย่อมจะเป็นผ้าที่ขาวสะอาดได้ หรือคนที่มีอุปนิสัยดี มีความประพฤติดีมาแล้ว แต่เมื่อมาคลุกคลีอยู่กับสิ่งแวดล้อมตัวเองไม่ดีก็ย่อมจะทำให้จิตเขาหันไปในทางชั่วได้ เหมือนผ้าที่ขาวสะอาดปราศจากสีเมื่อเข้าใกล้กับสิ่งปฏิกูลน่าเกลียดก็ย่อมจะทำให้ผ้านั้นเศร้าหมองได้เหมือนกัน

ดังนั้น จึงเป็นเรื่องของบิดามารดาผู้ให้กำเนิด เมื่อต้องการไม่ผิดหวังในบุตรของตน ก็ควรจะประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตร และควรอบรมบุตร ด้วยการชี้วิถีทางที่ดีงามให้แก่บุตรอยู่เสมอ เมื่อบุตรทำดีก็ชมเชยเป็นกำลังใจ เมื่อบุตรชั่วก็ลงโทษให้สำนึกผิด ดังคำโบราณกล่าวว่า "รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี".

โครงกระดูกมนุษย์ปักกิ่ง

อารี ภิรมย์

คำว่า "มนุษย์ปักกิ่ง" หรือ "โครงกระดูกมนุษย์วานรปักกิ่ง" เป็นคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์สาขามนุษย์วิทยา ที่บัญญัติขึ้นใช้เมื่อ ๔๐ ปีกว่านี้เอง เพราะระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๖๔—๒๔๖๕ มีคณะวิทยาศาสตร์มนุษย์วิทยานานาชาติจำนวนหลายสิบคน ประกอบด้วยชาวอังกฤษ อเมริกัน เยอรมัน และจีน ได้ยกขบวนไปขุดค้นโครงกระดูกมนุษย์วานรที่ตำบลโจวโค่วเตี้ยนซึ่งอยู่ห่างจากกรุงปักกิ่งไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ร้อยกิโลเมตรเศษ การขุดครั้งนั้นได้กระทำกันอย่างจริงจัง ใช้กรรมกรนับร้อย และใช้เวลาในการขุดค้นหลายเดือน ขุดได้โครงกระดูกมนุษย์วานรหลายขุด นอกจากโครงกระดูกมนุษย์วานรที่ฝังจมอยู่ใต้ดินจนกลายเป็นหินแล้ว ยังขุดพบเครื่องใช้ที่ทำด้วยหินจากบริเวณนั้นอีกหลายพันชิ้น เนื่องจากโครง

กระดูกมนุษย์วานรที่ขุดพบนี้ อยู่ใกล้กรุงปักกิ่งในประเทศจีน วงการนักวิทยาศาสตร์มนุษย์วิทยาจึงตั้งชื่อว่า "โครงกระดุกมนุษย์วานรปั๋กกิ่ง" หรือเรียกย่อว่า,, "มนุษย์ปั๋กกิ่ง" และลงความเห็นว่าโครงกระดูกนี้มีอายุนานระหว่าง ๕ แสนปีถึง ๑ ล้านปีแล้ว นอกจากนั้นยังได้ให้ความเห็นต่อไปอีกว่าโครงกระดุกมนุษย์ปั๋กกิ่งที่ขุดได้นี้ ถึงแม้จะไม่มีหลักฐานยืนยันว่าเป็นบรรพบุรุษต้นตระกูลจีนบนแผ่นดินใหญ่ขณะนี้โดยตรงก็ตาม ทั้งนี้ก็เพราะวงการมนุษย์วิทยา เคยลงความเห็นไว้ก่อนหน้านี้ว่าชนชาติจีนในตอนใต้ของประเทศจีนเวลานี้ เป็นชนเผ่าเดียวกับชนเผ่ามลายูดึกดำบรรพซึ่งขุดพบโครงกระดูกบนเกาะชะวา ฉะนั้นโครงกระดูกมนุษย์ปักกิ่งกับโครงกระดูกมนุษย์วานรที่ขุดพบบนเกาะชวา จึงเป็นคนละเผ่ากันแต่เนื่องจากจีนเป็นประเทศกว้างใหญ่ ชาติจีนปัจจุบันประกอบขึ้นด้วยชนหลายเผ่า โครงกระดุกมนุษย์ปั๋กกิ่งถึงแม้จะมิใช่ต้นกระกูลจีนทั้งหมด ก็ต้องเป็นส่วนหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับชนชาติจีนบนแผ่นดินใหญ่ขณะนี้อย่างปฏิเสธมิได้

ปัญหาที่ว่ามนุษย์มีความเป็นมาอย่างไร มีการวิวัฒนาการมาอย่างไร เคยเป็นเรื่องที่นักมนุษย์วิทยาถกเถียงโต้แย้งและร่วมอภิปรายกันมามากแล้ว จากการศึกษาค้นคว้ากันมาอย่างไม่ลดละ นักปราชญ์ในวงการมนุษย์วิทยาในครึ่งศตวรรษหลังนี้ได้หยิบยกเอาโครงกระดูกมนุษย์วานรและเครื่องใช้ ตลอดจนอาวุธที่ทำด้วยหินทั้งในสมัยหินยุคดึกดำบรรพ์ สมัยยุคหลังที่ขุดพบในที่ต่าง ๆ มาอ้างเป็นหลักฐานและข้อเปรียบเทียบ จึงยอมรับรองกันว่า มนุษย์เราวิวัฒนามาจากมนุษย์วานรในสมัยหินยุคดึกดำบรรพ์มีอายุนานกว่า ๕ แสนปีมาแล้ว และโครงกระดูกมนุษย์ปักกิ่ง ย่อมเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญที่สุดด้วย

เมื่อพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงกระดูกมนุษย์ปักกิ่ง ซึ่งมีอายุนานระหว่าง ๕ แสนปีถึง ๑ ล้านปี กับชนชาติจีนบนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งมีประวัติศาสตร์เพียง ๔ พันกว่าปีเท่านั้น ปัญหาจึงมีว่า มนุษย์บนแผ่นดินใหญ่ก่อนประวัติศาสตร์ มีความเป็นอยู่อย่างไร และก้าวขึ้นสู่ความเจริญทีละขั้นได้อย่างไร ขณะนี้ยังไม่มีนักปราชญ์

หาหลักฐานมายืนยันได้ มีแต่นิยายอิงประวัติศาสตร์ ทำนองเทพนิยายเท่านั้น เช่นพงศาวดารจีน "ไคเภ็ก" เป็นต้น

ประวัติศาสตร์จีนที่ถือเป็นทางการแต่โบราณมาจนถึงปัจจุบันนี้ มีเวลานานเพียง ๔,๖๖๖ ปีเท่านั้น จีนถือว่าพระเจ้าหวังตี้หรือ อึ่งตี่ เป็นกษัตริย์องค์แรกของจีน พระองค์ขึ้นครองราชในปีก่อนคริตศักราช ๒,๖๙๗ ปี การที่จีนสามารถกำหนดปี เริ่มศักราชในประวัติศาสตร์ลงไปเช่นนี้ เพราะพระเจ้าหวังตี้ได้ทรงสร้างตัวหนังสือและปฏิทินขึ้นใช้ในรัชกาลของพระองค์จีนจึงมีบันทึกเหตุการณ์สำคัญด้วยตัวหนังสือแต่นั้นเป็นต้นมา บันทึกเหตุการณ์ขณะนั้นกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ ต่อมาภายหลังท่านขงจื๊อและลูกศิษย์ได้ช่วยกันรวบรวมบันทึกต่าง ๆ ที่หาได้มารวมไว้ และแยกออกเป็นหนังสือ ๔ หมวด ย้อนหลังจากสมัยขงจื๊อขึ้นไปอีก ๑,๕๐๐ ปี ไปถึงรัชสมัยของพระเจ้าอูเต้เท่านั้น ต่อมาสมัยราชวงศ์ฮั่น ราว พ.ศ. ๔๐๐ "ซือหม่าเซียน" นักปราชญ์ของจีน ได้รวมหลักฐานเขียน

ประวัติศาสตร์จีนต่อจาก รัชสมัยพระเจ้าอู่เต้ที่ขงจื้อเขียนไว้ เหนือขึ้นไปอีกราว ๕๐๐ ปี จนถึงรัชสมัยพระเจ้าหวังตี้ จีนจึงถือว่าประวัติศาสตร์ที่เป็นทางการมีเพียงเท่านี้ ส่วนเรื่องราวของพระเจ้าต่าง ๆ ที่อยู่เหนือขึ้นไปเป็นเรื่องเทพนิยายที่นักเรียนรุ่นหลัง "ซือหม่าเชียน" เขียนขึ้นตามมโนภาพของตน เช่นพงศาวดารจีนเรื่องไคเภ็กเป็นต้น.

กรมพยาบาล

ประทีป ครองทวีป

กรมพยาบาลได้กำเนิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ห้า โดยในชั้นแรกได้ทรงโปรดเกล้าฯ ตั้งคณะกรรมการจัดการสร้างโรงพยาบาลขึ้นที่วังหลัง ขณะที่กำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่นั้น สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าศิริราชกกุธภัณฑ์สิ้นพระชนม์ลง เมื่อจะสร้างพระเมรุสำหรับพระราชทานเพลิง โปรดให้ใช้ไม้ที่ทนทาน เช่นไม้สัก ทำเป็นรูปโรงเรือนต่างๆ ครั้นเสร็จการแล้วก็พระราชทานสิ่งก่อสร้างเหล่านั้นแก่โรงพยาบาลให้นำมาปลูกสร้างเป็นเรือนคนไข้ และพระราชทานเงินของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์นั้นอีก ๕๖,๐๐๐ บาท ซึ่งคณะกรรมการได้นำไปก่อสร้างตึกสำหรับสอนวิชาแพทย์ จึงพระราชทานนามสถานที่นี้ว่า "โรงศิริราชพยาบาล" และให้กรรมการ

ก่อสร้างพ้นหน้าที่ไปตั้งกรมพยาบาลขึ้นควบคุมการงานแทนในพ.ศ. ๒๔๓๑ รวมทั้งคุมโรงเรียนแพทย์ที่ได้ตั้งขึ้นในที่นี้ และคุมโรงพยาบาลอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้วในเวลานั้น เช่นโรงพยาบาลโรคจิตที่ปากคลองสาน และเนอทซิ่งโฮม ฯลฯ ทั้งจัดการปลูกฝีให้ประชาชนด้วย

เมื่อแรกตั้งโรงศิริราชพยาบาลขึ้นนั้น คนทั้งหลายไม่นิยมที่จะเข้ารักษาตัวเลย จึงยังต้องใช้วิธีแพทย์แผนโบราณอยู่ด้วย ในโรงเรียนแพทย์ก็มีวิชาแพทย์แผนโบราณในหลักสูตร แพทย์ฝรั่งนั้นรักษาทางบาดแผล ผู้อำนวยการและทำการสอนคนแรกคือหมอเฮส์ (ผู้อุทิศเงินให้สร้างหอสมุดเนียลสันเฮส์ที่ถนนสุริวงศ์) ครั้นเมื่อประชาชนค่อยนิยมการแพทย์แผนใหม่แล้ว จึงค่อย ๆ เลิกแผนโบราณไป

ส่วนการปกครองของกรมพยาบาลนั้น เมื่อพระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าศรีเสาวภาค อธิบดีกรมพยาบาลพระองค์แรกสิ้นพระชนม์ลง โปรดให้กรมนี้ไปขึ้นอยู่ในพระเจ้าน้องยาเธอกรมหมื่นดำรงราชานุภาพ ซึ่ง

ขณะนั้นทรงบังคับบัญชากรมศึกษาอยู่ กรมพยาบาลจึงอยู่ในกรมนี้ด้วยตลอดมา แม้เมื่อได้ตั้งขึ้นเป็นกระทรวงธรรมการแล้ว

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๔๙ โปรดให้เลิกกรมพยาบาล ให้โรงพยาบาลทั้งหลายที่ขึ้นอยู่นั้น ไปขึ้นกระทรวงนครบาล คงไว้ในกระทรวงธรรมการแต่ศิริราชพยาบาล เพื่อให้เป็นที่ฝึกหัดของนักเรียนแพทย์ ซึ่งต่อมายกขึ้นเป็นคณะแพทยศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดั่งได้กล่าวมาแล้ว

การงานของคณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาลได้เจริญขึ้นเป็นงานใหญ่ เมื่อสมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวง-สงขลานครินทร์ (สมเด็จพระราชบิดาในรัชกาลปัจจุบัน) ทรงชักชวนมูลนิธิรอคกี้เฟลเลอร์มาร่วมมือกับรัฐบาลไทยในการศึกษาของแพทย์ มูลนิธิได้ส่งศาสตราจารย์มาช่วยสอนนักเรียนแพทย์ให้มีความรู้สูงถึงขั้นปริญญา ส่งนางพยาบาลมาช่วยฝึกหัดอบรมนางพยาบาลและนักเรียนพยาบาล ให้เงินในการร่วมมือก่อสร้างสถานที่ และให้

ทุนส่งอาจารย์ไทยไปเรียนเพิ่มเติมในต่างประเทศ เพื่อกลับมาสอนแทนศาสตราจารย์ชาวต่างประเทศอีกด้วย นอกจากนี้สมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลาคนรินทร์ สมเด็จพระราชบิดายังได้ทรงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ช่วยส่วนของรัฐบาลที่จะต้องออกให้ครึ่งต่อครึ่งกับทุนของมูลนิธิ ทั้งยังทรงส่งคนไทยไปเรียนวิชาแพทย์ พยาบาล และวิทยาศาสตร์หลายคน ซึ่งได้กลับมาทำงานในกระทรวงนี้เป็นส่วนมาก นอกจากนี้ยังพระราชทานทรัพย์สร้างตึกใหญ่ คือตึกมหิดลบำเพ็ญ กับค่าใช้จ่ายครึ่งหนึ่งที่สร้างตึกบัญชาการ พระองค์จึงได้รับความยกย่องว่าทรงเป็นผู้ประสาทความเจริญให้แก่การแพทย์แผนใหม่ด้วยเหตุนี้ผู้ที่ได้รับพระกรุณาช่วยเหลือของพระองค์จึงได้ร่วมกันออกเงินสร้างพระรูปของพระองค์ไว้ที่กลางโรงพยาบาลศิริราชซึ่งนักเรียนแพทย์รุ่นหลัง ๆ ก็ได้เข้าร่วมเรี่ยไรด้วย

มหาวิทยาลัยได้ประสาทปริญญาเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๗๓ คือปริญญาแพทยศาสตร์บัณฑิต ส่วนการ

ร่วมมือของมูลนิธิรอคกี้เฟลเลอร์นั้นสิ้นสุดลงใน พ.ศ. ๒๔๗๗ แต่นั้นมาคนไทยก็รับหน้าที่ทุกอย่าง

การงานในด้านศิริราชพยาบาลเจริญขึ้นเรื่อยๆ มา มีผู้เลื่อมใสให้เงินสร้างตึกเพิ่มหลายหลัง ได้ขยายงานออกไปอีกมาก ดังเห็นปรากฏในปัจจุบันนี้.

โอ่งสามโคก

พาณิช ภักดิ์เจริญ

ท่านผู้ฟังเมื่อได้ยินคำว่า "สามโคก" อาจคิดว่าเป็นชื่ออำเภอหนึ่งที่มีชาวรามัญอาศัยอยู่มากที่จังหวัดปทุมธานีก็ได้ และคงคิดต่อไปว่าโอ่งดินแดงที่พบเห็นกันอยู่ตามบางบ้านนั้น ทำจากอำเภอนี้

ความเป็นจริงแล้ว "โอ่งสามโคก" นี้ทำที่ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยฝีมือชาวรามัญ (มอญ) ปากเกร็ด และคำว่า "สามโคก" นี้เป็นชื่อหมู่บ้านแห่งหนึ่งในเมืองมอญสมัยโบราณ ซึ่งมีชื่อเสียงในทางทำโอ่ง พวกมอญที่อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในสมัยนั้นจึงมีวิชาทางปั้นหม้อปั้นโอ่งติดตัวมาด้วย และประกอบกับต้องการจะทำเป็นที่ระลึกถึงชื่อภูมิลำเนาเดิมที่เคยทำมา จึงดำเนินอาชีพในทางปั้น

เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว คือปั้นโอ่งเหมือนเคยทำที่สามโคกในเมืองมอญนั้น

แต่มอญก็ไม่ได้ปั้นโอ่งอย่างเดียว ยังปั้นอย่างอื่นๆ อีก เช่น ครก อ่าง กระโถน กระถาง บาตรพระ หวด เครื่องเล่นของเด็ก หม้อข้าวหม้อแกง และแจกันเป็นต้น การปั้นโอ่งดินหรือโอ่งสามโคกนี้ นับว่ายากและลำบากที่สุดในจำพวกสิ่งที่ปั้นด้วยกัน เพราะเป็นโอ่งใหญ่โต ต้องใช้ดินเหนียวที่ผสมไว้เป็นพิเศษและได้สัดส่วนที่สุด และต้องเตรียมดินปั้นเป็นแท่งยาวๆ ขดเป็นวงกลม ผู้ปั้นต้องขอต่อดินเป็นชั้นทีละชั้น คือจากก้นโอ่งถึงปากโอ่ง แต่ไม่ได้ปั้นเสร็จรวดเดียวเลย เมื่อต่อได้ชั้นหนึ่งต้องทิ้งส่วนล่างที่ขึ้นเป็นก้นโอ่งไว้ให้ดินหมาดเสียก่อน เพื่อจะให้ดินที่ปั้นขึ้นรูปไว้ทรงตัวอยู่ได้จึงต่อขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งแล้วก็ทิ้งไว้ให้หมาด เพื่อให้ดินทรงตัวอยู่ได้อีก ทำดังนี้ทีละชั้นๆ จนกว่าจะสำเร็จเป็นรูปโอ่ง แต่ก่อนจะขึ้นเป็นรูปโอ่งนั้นต้องใช้กระดานแผ่น ๔ เหลี่ยมจัตุรัสไปวางรองบนแป้นที่หมุนเพื่อสะดวกในการยกเคลื่อนย้าย

เมื่อปั้นได้เสร็จชั้นหนึ่ง ๆ   การปั้นนั้นจะใช้เครื่องทุ่นแรงเช่นใช้กำลังไฟฟ้ามาหมุนแป้นแบบปั้นกระถางกล้วยไม้ไม่ได้   เพราะการปั้นโอ่งเป็นของใหญ่โตจึงต้องใช้กำลังคนอีกคนหนึ่งช่วยถีบแป้น   ส่วนผู้ปั้นนั้นต้องยืนปั้น   เมื่อโอ่งค่อย ๆ มีรูปสูงขึ้นจะต้องเดินปั้นเป็นวงรอบ ๆ โอ่ง กว่าจะสำเร็จเป็นรูปโอ่งโดยสมบูรณ์กินเวลาหลายวัน   แต่วิธีการปั้นนั้นน่าดูมาก   ท่านที่สนใจโปรดหาเวลาไปชมบ้าง   เพราะชาวต่างประเทศอยู่ไกลโพ้นทะเล ยังอุตส่าห์ ข้ามน้ำ ข้าม ทะเล มาชมอยู่ไม่เว้นแต่ละวัน

ทำไมชาวบ้านถึงยังนิยมใช้โอ่งสามโคกใส่น้ำอยู่ทั้ง ๆ ราคาสูงกว่าโอ่งซีเมนต์ ก็เพราะเมื่อใส่น้ำแล้วน้ำจะใสและเย็นอยู่เสมอ   ถึงจะไม่เย็นเจี๊ยบแบบน้ำแช่ตู้เย็นแต่ก็เป็นที่ชื่นใจเวลาดื่ม   ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อดินที่ปั้นโอ่งหนา ซึมและดูดน้ำที่ใส่ลงไป แม้จะตั้งโอ่งไว้กลางแดดก็ทำให้น้ำในโอ่งเย็นเสมอ

โอ่งดินที่ใหญ่ที่สุดมีอายุยาวนานถึง ๘๐ ปีเศษจุน้ำ

ได้ถึง ๔๕ ปี ยังมีอยู่ที่วัดปรมัยยิกาวาส ถ้าท่านไปดูการปั้นโอ่งสามโคกที่เกาะเกร็ด ท่านก็ควรหาโอกาสและศึกษาศิลปวัตถุและของดี ๆ ในวัดหลวงแห่งนี้ด้วยก็ไม่เสียหลาย เพราะเป็นวัดหลวงฝ่ายรามัญวัดแรกในเมืองไทย.

ก้อ

ชอบ คชาอนันต์

ก้อเป็นชนพวกหนึ่งแตกต่างไปจากชาวเขาเผ่าอีก้อ เคยมีนักเขียนบางคนเขียนไว้ว่า ก้อ กับ อีก้อ เป็นคนกลุ่มเดียวกัน แต่จากหลักฐานหลายอย่างที่พอจะมองเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ทำให้พอจะเชื่อได้ว่าเป็นชนชาติคนละพวกกัน ในประเทศไทยพวกก้อประมาณหนึ่งพันกว่าคน อาศัยอยู่ในตำบลยอด อำเภอปง จังหวัดเชียงราย หัวหน้าพวกก้อคนหนึ่งอธิบายว่า พวกก้อเป็นพวกทางใต้ ส่วนอีก้อเป็นพวกทางเหนือ ก้ออาศัยอยู่ตามที่ราบหุบเขาสูง จากระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๖๐๐ เมตร ในขณะที่พวกอีก้อซึ่งเป็นพวกทางเหนือถูกจัดว่าเป็นชาวเขาเผ่าหนึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ตามสันเขาที่มีระดับความสูงเกินกว่า ๑,๐๐๐ เมตรขึ้นไป แต่งกายด้วยเสื้อผ้าเครื่องประดับที่มีสีสรรฉูด

ฉาดบาดตา ดูเหมือนว่ายิ่งกว่าชาวเขาเผ่าอื่น ๆ ทั้งหมด แต่พวกก้อนั้นแต่งกายแบบคนไทยพื้นราบ กินหมากสูบบุหรี่มวนด้วยใบตองมวนโต ๆ ยาว ๆ

ก้อมีอาชีพทำนาดำและทำไร่ตามป่าเชิงเขา จากการสอบถามได้ความว่าดั้งเดิมพวกก้ออาศัยอยู่ในประเทศลาว และอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานแล้ว อาจมากกว่าสามชั่วอายุคนมาแล้วก็ได้ มีชีวิตความเป็นอยู่แบบคนไทยพื้นเมือง ทางภาคเหนือ แม้แต่บ้านเรือนที่อยู่อาศัยก็เป็นแบบของคนไทย นับถือศาสนาพุทธ มีโบสถ์และวัดในหมู่บ้าน มีสามเณรและพระสงฆ์ปฏิบัติสังฆกรรมอย่างเดียวกับพระสงฆ์ในวัดไทย

ก้อมีภาษาของเขาเอง แต่ไม่มีภาษาเขียน ใช้ภาษาไทยเหนือเป็นภาษาเขียน กำนันตำบลยอดกล่าวว่าภาษาพูดของก้อแตกต่างกับภาษาอีก้อไม่มากนัก พอจะจำความหมายของคำได้ โดยเฉพาะตัวกำนันซึ่งเป็นคนก้อกล่าวว่าพอจะฟังภาษาอีก้อและสามารถรู้เรื่องบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ภาษาพูดปกติของพวกก้อเวลาติดต่อกับคนไทยหรือกับ

ชาวเขาเผ่าเย้าซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน พวกก้อใช้ภาษาไทยเหนือ

หมู่บ้านก้อที่บ้านสะเกินในตำบลยอด กับหมู่บ้านห้วยเมืองในตำบลผาช้างน้อยของอำเภอปง จังหวัดเชียงรายตั้งอยู่ใกล้เคียงกันเป็นระยะทางเดินประมาณ ๑๕ นาที แต่พวกก้อกับพวกเย้าของหมู่บ้านนี้ไม่ค่อยถูกกัน ทั้งนี้เพราะพวกเย้าถือตนว่า พวกตน มีชีวิตความเป็นอยู่เหนือพวกก้อนั่นเอง และพวกก้อก็ถือว่า ตนเหนือกว่าพวกเย้าด้วย จึงเข้ากันไม่ได้

พวกก้อนี้นอกจากทำนาทำไร่ปลูกข้าวกันแล้ว ยังทำไร่ยาสูบเพื่อผลิตใบยาสำหรับสูบเองบ้าง ขายบ้าง และมีเรื่องที่ควรจะกล่าวถึงอยู่เรื่องหนึ่งก็คือแม้ว่าชาวเขาเผ่าหนึ่งที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันจะปลูกฝิ่น แต่ไม่ปรากฏว่าพวกก้อเป็นเป็นพวกเสพฝิ่นเลย ทั้งยังไม่มีการปลูกฝิ่นอีกด้วย

พิมพ์ที่ ห.ส.จ. โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์ ๑/๒-๓ ถนนราชบพิธ พระนคร
โทร. ๒๗๕๗๓ นายเชวง เชวงธรรมรัตน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๒

